

US 103/09 Opptakstrammer og regulering av adgang til studier ved Universitetet i Stavanger studieåret 2010/2011

(ePhortesak 2009/3386)

Utgreiing.

Styret selv må, etter Lov om universiteter og høyskoler, fastsette opptakstrammer for våre utdanninger. Opptakstrammene er et styringsredskap for virksomheten, som rent formelt avgrensner hvor mange som kan komme inn på et studium, men det er også styrets strategiske valg av hvordan universitetets kapasitet skal fordeles på enheter.

Forslagene i sakene bygger på fjorårets opptakstrammer og særtildelinger fra Kunnskapsdepartementet, samt de vedtak styret har gjort om oppretting og nedlegging av studier, pluss innspill fra fakultetene om ønskede endringer. I tillegg bygger de på overordnede vurderinger ut fra strategi og økonomi.

I en trengt økonomisk situasjon er det viktig å legge til rette for opptakstrammer som sikrer god tilgang av studenter, parallelt med at det ikke øker kostnadene. I årets forslag er dette særlig vektlagt, med tanke på at en har innpasset departementets økte bevilgninger til lærerutdanning, sykepleie og ingeniørutdanning, samtidig som en foreslår 0-opptak i en del utdanninger.

Fakultetene har i prosjektet "Balansert omstilling for vekst" fått frist til 010110 med å komme med forslag til innstramminger og effektiviseringer med tanke på å skape bedre handlingsrom. Universitetsdirektøren vil derfor kunne komme tilbake til saken i februar, i den grad fakultetenes forslag innvirker på studietilbudet.

Vurdering.

Universitetsdirektøren ser det som viktig å holde studenttallet høyt, siden dette sikrer inntekt. På den andre side er det nødvendig å fase ut en del virksomhet for å dempe aktivitetsnivået. Ut fra dette kommer forslag om 0-opptak. Universitetsdirektøren har lagt vekt på å utforme forslaget etter samråd med dekanene, som har sluttet seg til forslaget som helhet.

Forslag til vedtak:

1. Styret for Universitetet i Stavanger vedtar regulering av adgang til universitetets studieprogram og fastsetter opptakstrammene for de enkelte studieprogrammene slik det fremgår av vedlagte tabell.
2. Fakultetene gis rom for å omdisponere opptaksmåltallene dersom søkertallene tilsier at slik omdisponering er nødvendig, men da innefor den totale rammen som er gitt til det enkelte fakultet.
3. Styret vil komme tilbake til saken om opptakstrammer i februararmøtet, i forbindelse med oppfølging av Balansert omstilling for utvikling.

Stavanger, 13.10.2009.

Per Ramvi
universitetsdirektør

US 103/09 Opptaksrammer og regulering av adgang til studier ved Universitetet i Stavanger studieåret 2010/2011

Innledning

Lov om universiteter og høyskoler forutsetter i utgangspunktet at alle studier innen høyere utdanning er åpne. Adgangen til det enkelte studium, eller deler av dette, kan etter lovens §39 reguleres dersom ressurs hensyn krever det. Reguleringene gjelder bare for ett år om gangen, og for hvert studieår skal styret vedta regulering av adgang til studier ved Universitetet i Stavanger

I tråd med tidligere vedtak, fremmes det forslag til opptaksrammer for studieåret 2010/2011 fordelt på grader, profesjonsutdanning og studieprogram, samt til enkeltfag inklusiv videreutdanning som ikke inngår i integrerte studieløp.

I brev fra Kunnskapsdepartementet av 26.juni 2009 fikk Universitetet i Stavanger en ekstrabevilgning på 100 studieplasser. Universitetet har fått innvilget 35 studieplasser innen helse- og sosialfag, 35 studieplasser innen lærerutdanning og 30 studieplasser innen ingeniør- og realfag. Dette er midler som ikke skal finansiere allerede opprettede studieplasser, uavhengig om de er opprettet av departementet eller institusjonen.

I tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet presiseres det hvilke typer studieprogram plassene skal fordeles på. De 35 studieplassene innen helse- og sosialfag er fordelt til sykepleierutdanning (3-årig grunnutdanning). Studieplassene innen lærerutdanning er fordelt med 10 plasser på førskolelærerutdanning (3-årig), 10 plasser på ettårig videreutdanning i barnehagepedagogikk og 15 plasser på lærerutdanning på masternivå (2-årig). Studieplassene innen ingeniør- og realfag er fordelt med 20 plasser til bachelorstudier i ingeniør og informasjonsteknologi (3-årig, inkl y-vei, tresemester og forkurs) og med 10 plasser til masterstudier i ingeniør og informasjonsteknologi (2-årig).

Forslag til opptaksrammer 2010/2011

Det er nødvendig å fatte vedtak om regulering av opptak til alle bachelorutdanninger, profesjonsutdanninger, kandidatstudier, videreutdanninger og masterstudier av hensyn til universitetets ressurs situasjon og fysiske rammer. Samtidig er det i de aller fleste utdanningene behov for å ta opp flere studenter enn studentmålet tilsier, for å dekke opp for forventet frafall. For alle studieprogrammene er det slik at nødvendig overbooking må vurderes underveis i opptaksprosessen, etter hvert som søkermassen blir kjent. Opptaksrammene som styret fastsetter må derfor sees som minimumstall som ikke kan underskrives dersom det er kvalifiserte søkere. Dersom måltallene for opptak ikke kan nås på grunnlag av søker tallene til de enkelte studiene, må det være rom for omdisponeringer til andre og bedre søkte studier.

Det legges opp til en økning totalt på 158 plasser i opptaksrammene for studieåret 2010/2011.

For noen studieprogram med høye søkertall foreslås det å øke opptaksrammene, men den fysiske og ressursmessige kapasiteten ved universitetet er sprengt og det nærmer seg grensen for hva universitetet kan ta i mot uten økt kapasitet på disse områdene.

For enkelte studieprogram foreslås det 0-opptak.

Årets opptak resulterte i gode møtt-tall og flere studenter enn noen gang. Forslag til opptaksrammer for det neste studieåret legger opp til at denne utviklingen til en viss grad vil fortsette, innenfor de gitte begrensninger.

Overordnet vurdering

Universitetet i Stavanger har for tiden en anstrengt økonomi. For å sikre gode muligheter til videre utvikling har universitetsdirektøren satt i gang et omstillingsprosjekt med sikte på balanse i økonomien og fristilte midler til strategiske tiltak. En av de store utfordringene her er at fakultetene har mer utdanningsvirksomhet på gang enn det er midler til. Et viktig tiltak i så måte vil være å fase ut utdanninger, eller i det minste å sette noen av dem på vent gjennom 0-opptak. Dette er en vanskelig balansegang, siden færre studenter gir lavere inntekter. I tillegg vil slik omstilling redusere muligheten for faglig utvikling en del steder. Det er universitetsdirektørens syn at det likevel er nødvendig å gjøre slike tiltak. Inntekten på en utdanning består av både basismidler og resultatmidler. Når basis er oppbrukt, er det ikke råd å finansiere en utdanning med bare resultatmidler.

I den pågående prosess for omstilling er det nok nødvendig å akseptere reduksjon i opptaksrammer. Dette vil gi bedre økonomi fordi det er mulig å redusere utgiftene mer enn de tapte inntektene over noe tid.

Det er likevel i denne saken foreslått økte rammer. Det har to årsaker. For det første har Kunnskapsdepartementet gitt oss flere studieplasser, med tilhørende økning i basis, og for det andre har direktøren akseptert at omstilling må behandles grundig i fakultetene, som har fått frist ut året med å legge frem konkrete forslag til endringer i studieporteføljen.

Universitetsdirektøren varsler derfor at det kan bli aktuelt i første møte etter nyttår å redusere opptaksrammen noe, og starte arbeidet med utfasing av enkelte utdanninger.

Det humanistiske fakultet

Fakultetet sliter med å fylle studieplassene på flere av sine studier. I en situasjon der fakultetet har større aktivitet enn de har midler til, må en se etter studier som kan fases ut. Det er derfor foreslått 0-opptak på enkelte studier med dårlig søkergrunnlag. Totalt sett foreslås det nå en ramme på 1166 opptaksplasser ved Det humanistiske fakultet. Dette er tjuefem opptaksplasser mer enn opptaket i 2009, grunnet ekstratildeling fra Kunnskapsdepartementet. Dersom det mot formodning skulle vise seg at noen studier skulle få et langt bedre søkergrunnlag enn forventet, vil det være aktuelt å fylle opp flere opptaksplasser enn den vedtatte rammen, på studieprogrammer der fakultetet har kapasitet til ekstra studenter.

For bachelorprogrammet i kristendom-, religion- og livssynskunnskap har fakultetet foreslått en opptaksramme på 10 plasser, men med et så lavt rammetall, og siden faget heller ikke lenger er en obligatorisk del av lærerutdanningen foreslås det, etter samråd med dekanen, 0-opptak for 2010. Dette er også et fagområde der det er gode muligheter for et samarbeid med Misjonhøgskolen om en bachelorgrad.

Det foreslås 20 opptaksplasser på Tysk årsstudium. Det bør vurderes om dette språkfaget på lengre sikt skal utfases eller opprettholdes som et studietilbud. Et annet alternativ er et samarbeid med UiA.

Fakultetet har foreslått en opptaksramme på 10 plasser ved bachelorprogrammet i jazzmusikk, men dette studieprogrammet er kostnadskreven og har et møttall på bare fem studenter etter opptaket i 2009. For bachelorprogrammet i klassisk musikk foreslås det en opptaksramme på 20 plasser. I årets opptak ble det bare sendt ut 12 tilbud og man har 12 møtte studenter på studiet. Det er bekymringsfullt at det tas opp så få studenter i forhold til antall studieplasser på et studieprogram med mange førsteprioritetssøkere.

Opptak på IMD er drøftet med dekanen, som er enig i at det ikke kan fortsette slik. Universitetsdirektøren, etter samråd med dekanen, foreslår å sette opp 40 studieplasser til en integrert bachelor i utøvende musikk. Konservatoriemodellen med utdanninger i utøvende musikk forutsetter at det er tilstrekkelig søkergrunnlag, og man forventer at IMD fyller alle plassene i 2010. Hvis dette ikke lykkes, må fakultetet vurdere om det kan være mer formålstjenlig å gå tilbake til faglærerutdanning. Universitetsdirektøren forutsetter videre at fakultetet utnytter den tilgjengelige musikk-kompetanse til å løse de undervisningsoppgaver i faget fakultetet samlet har. Det er på sikt viktig å se vår musikkutdanning ut fra perspektivet om arbeidsdeling og konsentrasjon i forhold til UiA.

Fakultetet har foreslått en opptaksramme på 10 plasser på masterstudiet i grunnskolens matematikk (fakultetet har foreslått navneendring til master i matematikdidaktikk). Da det ble tatt opp til studieprogrammet i 2008 hadde man 6 førsteprioritetssøkere og 4 møtte studenter. Det er usikkerhet omkring hvor stort søkertilfang dette studieprogrammet har, og man bør også se dette i sammenheng med at Universitetet i Agder tilbyr tilsvarende utdanning og trolig konkurrerer i det samme søkermarkedet. Selv om fakultetet har fremmet forslag om endring av navn og opptakskrav, er det vanskelig å se at dette vil øke søkergrunnlaget i den grad at det er formålstjenlig å sette i gang studiet. Det foreslås derfor, etter samråd med dekanen, 0-opptak og utfasing på sikt.

Det foreslås en opptaksramme på 20 deltidsplasser på masterstudiet i barnehagevitenskap. Utdanningen representerer en stor kostnad og samtidig vil arbeidskraft knyttet til studiet kunne utnyttes på andre felter, slik at en nedleggelse vil være positivt for fakultetets økonomi. Dekanen framholder imidlertid at det er ønskelig at også institutt for førskolelærerutdanning har et mastergradsstudium å tilby. Vi kommer tilbake til dette i omstillingsprosessen, men beholder inntil videre opptaksrammen for 2010.

I tilleggsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet til Universitetet i Stavanger var studieplassene innen lærerutdanning fordelt med 10 plasser på førskolelærerutdanning (3-årig), 10 plasser på ettårig videreutdanning i barnehagepedagogikk og 15 plasser på lærerutdanning på masternivå (2-årig). I forslag til opptaksrammer for videreutdanning i småbarnspedagogikk/barnehagepedagogikk og førskolelærerutdanning, ser det ut til at ekstrabevilgningen er dekket inn med en økning i opptaksrammene. Fakultetet har også lagt opp til en økning på 15 studieplasser i opptaksrammen på allmennlærerutdanningen i tilknytning til tilleggsbevilgningen fra departementet, for å bruke plassene til utvikling av 5-årig lærerutdanningsløp inklusive masterutdanning.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet:

Fakultetet har mange studier med godt søkergrunnlag og har tatt mye av økningen i studenttallet innenfor sine studier. Det legges derfor ikke opp til en kraftig økning av opptaksrammene i år, men en videreføring av opptaksrammene fra opptaket i 2009. Fakultetet har justert opp antall opptaksplasser på noen studier og har i forslaget sitt satt opp 1410 opptaksplasser som totalramme for opptaket i 2010. Etter at tilleggsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet på 35 nye studieplasser på sykepleierstudiet er lagt inn, forslås det en opptaksramme på 1445 plasser for opptaket i 2010. Antall opptaksplasser for opptaket i 2009 var på 1350.

Fakultetet foreslår blant annet å øke antall opptaksplasser fra 35 til 45 på både masterstudiet i samfunnsikkerhet og på masterstudiet i endringsledelse. Dette er godt søkte studier der det trolig vil være lett å fylle opp de ekstra opptaksplassene.

I tilleggsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet til Universitetet i Stavanger (27.05.09) ble 35 nye studieplasser tildelt til sykepleierutdanning. I henhold til departementets brev skal disse midlene ikke finansiere allerede opprettede studieplasser, enten det er studieplasser opprettet av departementet eller institusjonen. Styrets vedatte opptaksramme på bachelorprogrammet i sykepleie i 2009 var 205 (185 studieplasser på fulltidsstudiet og 20 på nettstudiet). For å ivareta veksten på 35 studieplasser knyttet til departementets tilleggsbevilgning, foreslår universitetsdirektøren, etter samråd med dekanen, en opptaksramme for bachelor i sykepleie på 240 studieplasser (215 studieplasser på fulltidstudiet og 25 plasser ved bachelor i nettbasert sykepleie). Fakultetet har allerede for inneværende år fulgt opp signalene om vekst ved å øke opptaket på sykepleierutdanningen h-2009 til 229 (205 fulltidsstudiet/ 24 nettstudiet).

Veksten i opptaket på bachelorstudiet i sykepleie innebærer store omstillinger for Institutt for helsefag. I første rekke berører dette kapasiteten i sykepleielaboratoriet og antall og avstand til praksisplasser. I tillegg til veksten på bachelorstudiet, vil kompetansehevingsprogrammet der flere ansatte arbeider med doktorgrad og utfordringene knyttet til kapasitet til å drive instituttets 10 videreutdanningsprogram, måtte sees i sammenheng. Likedan er det i henhold til fakultetets handlingsplan en prioritert oppgave å sikre gjennomstrømning på master i Helsevitenskap og utforme fordypning i dette fagområdet innenfor det planlagte PhD-programmet i Samfunnsvitenskap.

Fakultetet peker på behov for en nærmere utredning av konsekvensene av endringen av opptaket fra 205 til 240 studieplasser på bachelorgraden i sykepleie, slik at en sikrer at veksten ikke går på bekostning av kravene til kvalitet i utdanningen. En samlet plan for de endringer som er nødvendig for å oppnå disse målsetningene vil vi komme tilbake til dette i forbindelse med omstillingssaken.

Det teknisk - naturvitenskapelige fakultet:

Selv om fakultetet jobber kontinuerlig med justeringer av opptaksrammen, både i forbindelse med styresaken om opptaksrammer og underveis i søknads- og opptaksprosessen, så viser forslaget til opptaksrammer fra fakultetet at den totale virksomheten ved fakultetet er større enn rammene tilsier. Fakultetet må derfor redusere sin utdanningsportefølje. Prosessen er ikke kommet langt nok til å peke på spesifikke studieprogram, men fakultetet vil komme tilbake til dette i forbindelse med balansert omstilling og da foreslår reduksjoner. Disse vil bli framlagt for styret tidsnok til å trekke studier fra det samordna opptaket.

I det vedlagte forslaget til opptaksrammer for fakultetet er det 805 opptaksplasser. I opptaket i 2009 var rammen på 767 opptaksplasser.

På det nye masterstudiet petroleum, Geoscience engineering, har fakultetet forslått en opptaksramme på 10 plasser via det ordinære opptaket til masterstudier og 10 plasser via internasjonalt opptak. Det internasjonale opptaket er godt i gang med søknadsfrist 1. desember, og det vil skape store problemer å lyse ut et nytt studium via det internasjonale opptaket så sent i prosessen. Det anbefales derfor at det ikke tas opp til dette programmet via det internasjonale opptaket, men at man i stedet har en opptaksramme på 20 plasser via det ordinære opptaket.

I tilleggsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet til Universitetet i Stavanger var studieplassene innen ingeniør- og realfag fordelt med 20 plasser til bachelorstudier i ingeniør og informasjonsteknologi (3-årig, inkl y-vei, tresemester og forkurs) og med 10 plasser til masterstudier i ingeniør og informasjonsteknologi (2-årig). Totalt sett har ikke fakultetet økt opptaksrammene på grunnstudiene sine i tilstrekkelig grad til å fylle de 20 plassene, som skal fordeles på grunnstudier innen ingeniørfag. Det forslås derfor å øke opptaksrammen på forkurs for ingeniørstudier til 210 opptaksplasser. Fakultetets økning i opptaksrammen på masterstudier i ingeniørfag (2-årige), ser ut til å være stor nok til at tilleggsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet er lagt inn.

Forslag til vedtak:

1. Styret for Universitetet i Stavanger vedtar regulering av adgang til universitetets studieprogram og fastsetter opptaksrammene for de enkelte studieprogrammene slik det fremgår av vedlagte tabell.
2. Fakultetene gis rom for å omdisponere opptaksmåltallene dersom søkertallene tilsier at slik omdisponering er nødvendig, men da innefor den totale rammen som er gitt til det enkelte fakultet.
3. Styret vil komme tilbake til saken om opptaksrammer i februararmøtet, i forbindelse med oppfølging av Balansert omstilling for utvikling.

Stavanger, 13.10.2009

Per Ramvi
universitetsdirektør

John B. Møst
ressursdirektør

Saksbehandler: Lene Hettervik

Vedlegg:

Tabell med forslag til opptaksrammer for studieåret 2010/2011